

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN SEURANTA

Rautalammin kunta

- 1 Varhaiskasvatus (1)
- 2 Perusopetus ja lukio (2)
 - 2.1 Opiskeluhoito (2)
 - 2.2 Erityisopetus (3)
 - 2.3 Tukiopetus (4)
 - 2.4 Verkostoyhteistyö (4)
- 3 Nuorisotoimi ja liikuntapalvelut (5)
 - 4 Kirjasto (5)

17. TOUKOKUUTA 2023

RAUTALAMMIN KUNTA
Hyvinvointilautakunta

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on hyväksytty hyvinvointilautakunnassa 01.06.2022.

Suunnitelman seurannasta todetaan lautakunnalle seuraavaa:

1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa lasten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin tueksi on tehty seuraavia toimenpiteitä:

1. **Pedagoginen kehittäminen.** Pedagogiset käytänteet, pedagoginen johtajuus, lasten ja huoltajien osallisuus, lasten ryhmä- ja omatoimisuustaidot sekä Rautalammin kunnan varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetussuunnitelmien tavoitteiden toteutumisen seuranta. Rautalammella kokoontui asiakasraati maaliskuussa. Asiakasraadın palautteita pyritään huomioimaan toimintaa kehitettäessä. Lasten osallisuus toteutuu arjen toiminnoissa ja toiminnan suunnittelussa. Lasten kokemusta ryhmään kuulumisesta on pyritty vahvistamaan erilaisten laulujen ja leikkien avulla. Tiiminvetäjän tehtävänä on nostaa esille vasun tavoitteita toiminnan suunnittelun tueksi. Vasun toteutumista arvioidaan toukokuussa huoltajien kanssa päivityskeskusteluissa. Tämän jälkeen arvioidaan ryhmävasun toteutuminen.
2. **Ammatillisen osaamisen kehittäminen.** Rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies- ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.

Iltapalavereja (1 h) on pidetty joka toinen kuukausi Silmun ja Pentinpellon työntekijöille. Tiimit ovat pitäneet omia tiimipalavereja n. viikoittain. Näiden pitämistä on haastanut poissaolojen suuri määrä. Työyhteisössä on vaihtunut esimies 1.4. Kehityskeskustelut käynnistyvät keväällä -23. Tiimin kehityskeskustelut on tarkoitus käynnistää syksyllä -24.

Ammatillisen osaamisen kehittämisessä on haasteena myös henkilökunnan vakituisen henkilökunnan suhteellisen vähäinen määrä. Varhaiskasvatuksessa koulutukset on usein järjestettävä myös iltaisin, koska toiminnan ajalta on vaikea olla poissa (sijaispula).

3. **Viestintä ja tiedottaminen:** Tiedon kulussa sisäisesti on ollut haasteita. Kaikilla työntekijöillä tai päiväkotiryhmillä ei ole käytössään tietokonetta tai omaa työpuhelinta. Olemme hakeneet hankerahoitusta Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittämiseen, jonka turvin toivotaan voitavan hankkia kannettavia tietokoneita työntekijöiden käyttöön. Tässä yhteydessä rakennetaan yhteinen varhaiskasvatuksen intra, jonne kaikilla varhaiskasvatuksen työntekijöillä olisi pääsy. Selvityksen alla on myös varhaiskasvatuksen yhteisen kalenterin luominen. Tähän liittyen etsitään sopivaa alustaa tai sovellusta. Hankkeen avulla myös saisimme henkilökunnalle myös koulutusta sähköpostin, kalenterin yms. käyttöön.

Ulkoinen viestintä (nettisivut) on tarkoitus kehittää saavutettavammaksi myös kyseisen hankkeen avulla. Sosiaalisen median julkaisusuunnitelmaa aloitetaan työstämään syksyllä 2023.

4. Rautalammin varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa laajennetaan **Lapset puheeksi -menetelmän käyttöä** Lapset puheeksi – keskusteluja pidetään kaikille 5-vuotiaiden lasten perheille. Mahdollisuutta tarjotaan myös muille asiakasperheille. Ryhmäperhepäiväkotinä Satakielessä keskustelut pidetään myös kaikille uusille asiakasperheille.

Haasteena Lapset puheeksi keskustelujen toteuttamisessa on tällä hetkellä, että menetelmän kouluttaja ei ole enää kunnan palveluksessa ja uusia työntekijöitä ei ole vielä koulutettu menetelmän käyttöön.

2. Perusopetus ja lukio

2.1 Opiskeluhoito

- opiskeluhoillon keskeiset tavoitteet, resurssit ja työmuodot on yksilöity opiskeluhoillon suunnitelmassa
- Rautalammilla on opiskeluhoillon ohjausryhmä sekä koulukohtaiset opiskeluhoillon työryhmät
- Rautalammilla kouluterveydenhoitajan resurssia on käytössä 5 päivää viikossa, joista 4 perusopetuksessa ja 1 lukiossa, Kerkonjoella kouluterveydenhoitaja käy kerran kuukaudessa
- koulukuraattorin resurssia on käytössä 4 päivää viikossa, joista Matti Lohen yhtenäiskoulussa 2 päivää, lukiolla 1,5 päivää ja Kerkonjoella 0,5 päivää
- koulupsykologin resurssia on käytössä 1 päivä viikossa; koulupsykologin resurssi ei ole riittävä
- Rautalammilla on monialainen nuorten mielenterveyden työryhmä: psykiatri, psykiatriset sairaanhoitajat

Rautalammilla on oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelma (käsikirja on laadittu vuonna 2022–2023). Opiskeluhoillon koulukohtaiset ryhmät kokoontuvat säännöllisesti ja suunnittelevat ja koordinoivat ennaltaehkäisevää toimintaa.

Perusopetuksessa oppimisen tuen käytänteitä on kehitetty ja selkeytetty kaikille toimijoille. Sen kirjaamiseen ja toteuttamiseen on laadittu ohjeita ja prosessikuvauksia. Tukea seurataan, kehitetään ja koordinoidaan säännöllisesti oppimisen tuen tiimissä, johon erityisopettajille on määritelty työaika tunti viikossa. Lisäksi tätä tukee käynnissä oleva kehittämishanke.

Perusopetuksessa yhteisöllisessä oppilashuollossa on suunniteltu hyvinvointia tukevia rakenteita ja toimia. Yksilöllisiä oppilashuoltoryhmiä pyritään pitämään matalalla kynnyksellä jo ennen kuin ongelmat ovat kovin suuria. On kehitetty ryhmämuotoista toimintaa. Monialaisia oppimista ja koulunkäyntiä tukevia ryhmiä on toteutettu tunnetaitoihin, kaveritaitoihin, koulumotivaatioon ja itsetuntoon liittyen eri yhteistyötahojen kanssa.

Positiivisen pedagogiikan mukaisen toimintakulttuurin vahvistamiseksi on perustettu henkilökunnasta kehittämissyhmä, joka koordinoi teeman näkymistä ja vie eteenpäin siihen liittyen henkilöstön osaamisen vahvistumista. Asiaa nostetaan esille myös koulu yhteisön toimintaa kehitettäessä, jotta se heijastuisi yhä vahvemmin toimintakulttuuriin.

Luokkatiimien rinnalle on perustettu perusopetuksen yhteisiä kehittämistiimejä ja siten matriisimainen tiimimalli. Tämän vuoden kehittämistiimit ovat positiivinen pedagogiikka, hyvinvoiva mieli ja laadukas pedagogiikka.

Perusopetuksessa tuen käytäntöjä on kehitetty viimeisen kahden vuoden aikana määrätietoisesti. Opetushenkilökunnan vastuita sekä kirjaamiseen liittyviä käytänteitä on selkeytetty ja niihin on laadittu prosessikaavioita ja ohjeita. Lomakkeita on selkeytetty ja yksinkertaistettu. Luokkakohtaisia oppimisen tuen arviointeja käytetään pohjana ryhmien tuen suunnittelussa ja tuki järjestetään joustavasti niin, että jokainen oppilas saa kuulua omaan yleisopetuksen ryhmäänsä saaden silti tarvitsemansa tuen. Opettajille on laadittu tuen suunnittelun pohjaksi pedagogisen tuen kartoitus – tukilomake. Pedagogisen kehittämisen ryhmän toimesta on laadittu Rautalammin perusopetuksen hyvän pedagogiikan kuvaus, jonka tarkoituksena on tehdä näkyväksi monipuolisia pedagogisia toimintatapoja, jotka tekevät pedagogiikasta yhä laadukkaampaa. Tähän liittyen on laadittu laadukkaana pedagogiikan menetelmien tarkastuslista, joka toimii asian näkyväksi tekemisen tukena.

Lisäksi lukiolla on yhteisöllisen opiskeluhoillon ja varhaisen tuen vahvistamiseksi tehty seuraavia toimenpiteitä:

- käytössä Kun huoli herää -rautalankamalli
- IPC-valmentaja omalla koululla
- erityisopettajaresurssia lisätty viime vuosina
- ESR-rahoitteiseen nuorten jaksaminen ja hyvinvointi -hankkeeseen osallistuminen
 - hankkeen myötä nuorten käytössä on hyvinvointivalmentaja
- hyvinvointitapahtumia koululla esim. Lukio rocks ja yökoulu
- opiskeluhoillon kokouksiin kutsuttu laajemmin kunnan toimijoita
- opiskelijoiden mielipidetiedusteluja lisätty
- hyvinvointikysely toteutettu 3 / 2023
- valistusta seksuaaliterveydestä ja turvallisuudesta annettu ykkösille
- lukiolaisen työkalupakki-opintojakso tarjolle
- lukiolla Nuotti-valmennukseen ohjaaminen: KELAn tarjoama tuki arjen haasteisiin, nuori saa oman valmentajan
- lukiolla oppiainetutorit oppimisen tukena
- Koulukuraattori pitää toisilta paikkakunnilta tuleville asumiskeskustelut, jossa varmistetaan nuoren kyky ja valmiudet asua itsenäisesti.
- joustavuus olemassa olevien hoitosuhteiden toteuttamiseksi

2.2 Erityisopetus

Rautalammin erityisopetus toteutetaan inklusiivisesti perusopetuksessa kahden erityisluokanopettajan ja kahden laaja-alaisen erityisopettajan voimin

Viikoittainen resurssi on 84 tuntia Matti Lohen yhtenäiskoulussa, 6 tuntia lukiolla ja 5 tuntia Kerkonjoella. Erityisopetuksen resurssi on hyvin riittävä, jos kaikki virat on täytetty.

Rautalammin perusopetuksessa työskentelee erityisluokanopettaja ja erityisopettaja vuosiluokilla 1-6 sekä erityisluokanopettaja ja erityisopettaja vuosiluokilla 7-9. Alakoulun erityisopettajalla on neljä päivää Matti Lohen ja yksi päivän Kerkonjoen koululla, yläkoulun erityisopettajalla on yksi päivä lukiolla.

Koulunkäyntiohjaajia on Matti Lohen koulussa 9 ja Kerkonjoen koulussa 2 (htv 9,5).

Tehostetun ja erityisen tuen oppilaille tehdään joka syksy yhteistyössä huoltajien ja oppilaan kanssa oppimissuunnitelma/HOJKS (henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma). Tähän

pedagogiseen asiakirjaan kirjataan oppilaan tuen tarve ja sen toteutus. Tehostetun tuen asiakirjojen laadinnasta vastaavat luokanopettajat ja luokanohjaajat. Erityisen tuen asiakirjojen laadinnasta vastaavat erityisopettajat. Lisäksi oppimissuunnitelman/HOJKS:n laatimisessa voi olla mukana muita toimijoita tarpeen mukaan. Oppimissuunnitelma/HOJKS tarkistetaan vähintään keväisin, mutta tarvittaessa myös lukuvuoden aikana, jotta tuki on 12 ajantasainen ja vastaa oppilaan tarpeita.

Erityisopetuksen henkilöstön saatavuudessa on valtakunnallisia haasteita eikä budjetoitu henkilöstöresurssi toteutunut lukuvuonna 2022–2023.

Lukiolla erityisopetus toteutetaan inklusiivisesti, erityisopettaja on käytettävissä 1 pv / vko.

2.3 Tukiopetus

Perusopetuksessa tukiopetuksen määrää ei ole rajattu. Se on merkittävä toimenpide yleisessä tuessa ja sitä tulee antaa ja oppilaan sitä saada aina tarvittaessa. Tukiopetusta antaa oma luokanopettaja. Erot sen antamisessa ovat luokka- ja oppilaskohtaisia.

Lukiossa opiskelija saa tukiopetusta pyynnöstä.

2.4 Verkostoyhteistyö

Perusopetuksessa on tehty monenlaista verkostoyhteistyötä yhteistyötä huoltajien, vanhempaintoimikunnan, eri ammattilaisten ja yhdistysten kanssa. Teemoina esimerkiksi hyvinvointiin liittyvät tapahtumat, seksuaalisuus ja seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisy, oppimisen ja koulunkäynnin tuki, oppilaiden ja aikuisten kohtaamisen vahvistaminen, välituntitoiminnan lisääminen, oppilaiden osallisuuden vahvistaminen.

Lukiossa uuden ratsastuspalveluiden tuottajan kanssa yhteistyö on saatu hyvin alulle ja messuilla on onnistuttu luomaan uusia kumppanuuksia (esim. Kuopion ravit, Helsinki International Horse Show). Lukiossa verkostoituminen tähtää myös kurssitarjonnan monipuolistamiseen. Yhteistyötä on tehty lähilukioiden kanssa. Opintojaksotarjottimella on pystytty pitämään laaja kattaus yleislukion opintojaksoja tarjolla. Valinnaiset syventävätkin on pystytty toteuttamaan usein vähälukuisissa opintojaksoissa. Kieliä on laaja valikoima (espanja, venäjä, ranska, saksa) ja hevosopintojen 17 opintojakson tarjonta höystettynä teatteriopintojen 7 opintojaksolla rikastuttavat tarjontaa tehokkaasti.

Kirjasto on mukana Rutakko-kirjastoyhteistyössä. Kirjasto on mukana Aapeli-sanataidekoulun Lukulumoa-hankkeessa, jossa edistetään lapsiperheiden lukuharrastusta.

3 Nuorisotoimi ja liikuntapalvelut

Nuorisotoimen ja liikuntapalvelujen kaikki toiminta lähtökohtaisesti on hyvinvointia tukevaa ja enentävää.

Nuorisotoimen ja liikunnan osalta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on kaksi erityistä tavoitetta: vanhempain nuokku sekä perheliikuntaryhmät. Vanhempien nuokkuja on järjestetty suunnitelman mukaisesti, valitettavasti niihin on ollut hyvin vähän osallistujia. Suunnitteilla on järjestää kaikille avoin nuokku (vanhemmat, huoltajat, päättäjät, kuntalaiset) syksyllä 2023 nuorisotilan remontin valmistuttua. Vanhempien nuokkuja on infottu mm. somen, vilman ja kunnan nettisivujen kautta. Perheliikuntaryhmät ovat jatkuneet läpi lukuvuoden. Perheliikuntaryhmät ovat olleet hyvin suosittuja.

4 Kirjasto

Kaikki kirjaston toiminta on hyvinvointia tukevaa ja enentävää. Erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin tueksi kirjastolla on ollut seuraavia toimintoja:

- Kirjasto tukee lasten ja nuorten lukuharrastusta monin eri tavoin. Syksyllä 2022 kirjastonkäytön ja tiedonhaun opetuksessa kävivät esikoulu, luokat 1, 3, ja 7 sekä lukion 1. ja Valo-luokka.
- Kirjasto järjesti koululaisille myös kirjailijavierailun. Yläkoulussa vieraili kirjailija Antti Heikkinen.
- Alle kouluikäisille lapsille järjestettiin Talvirieha-tapahtuma kirjastolla Lukulumoa arkeen -hankkeen tiimoilta. Mukana olivat myös Rautalammin seurakunta ja varhaiskasvatus sekä MLL:n Rautalammin paikallisyhdistys.
- Yhteistyössä neuvolan kanssa on otettu käyttöön iltasatupassi. Perheille jaetaan neuvolakäynnillä passi ja valikoimaluettelo eri aiheisista satukirjoista. Passin tarkoituksena on kannustaa vanhempia ja lapsia yhteiseen lukuhetkeen.
- Kirjaston kesälukuhaaste sopii myös lapsille ja nuorille.
- Lukudiplomi on käytössä.
- Kirjavinkkausta on saatavilla.
- Syksyllä 2023 on kulttuurikävely.
- Kirjasto on mukana myös Rautalammin syntävien vauvojen muistamisessa yhdessä eri toimijoiden kanssa. Kirjasto lahjoittaa ”rotinakassiin” erilaisia vauvojen kovakantisia kuvakirjoja.
- Kirjastossa on vuosittain Pehmot yökylään -tapahtuma lasten lukemisen ja kielen kehityksen tueksi.
- Kirjastossa on saatavilla selkokirjoja ja äänikirjoja.
- Kirjastossa on saatavilla aineistoa eri kielillä (yli 80 kieltä).
- Kirjasto järjestää yhdessä nuorisotoimen kanssa yökahvilan sekä elokuva- ja peli-iltoja.

Raportin laadintaan osallistivat

- Sanni Lehtolainen, varhaiskasvatuksesta vastaava päiväkodin johtaja
- Mervi Pulkkinen, perusopetuksen rehtori
- Mari Pirkkala, lukion rehtori
- Inna Kääriäinen, vapaa-aikasihteeri
- Seija Österberg, kirjaston johtaja
- Matti Vääntinen, sivistys- ja hyvinvointijohtaja